EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.12.16.
COM(2025) 765 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az európai környezeti-gazdasági számlákról szóló 691/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról

(1) BEVEZETÉS

Az európai környezeti-gazdasági számlákról szóló 691/2011/EU rendelet ([1]) közös keretet hoz létre az európai környezeti-gazdasági számlák összegyűjtésére, összeállítására, továbbítására és értékelésére. A rendelet 10. cikke a következőket mondja ki:

> *A Bizottság 2013. december 31-ig és ezt követően háromévente jelentést nyújt be az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz e rendelet végrehajtásáról. Ez a jelentés értékeli különösen a továbbított adatok minőségét, az adatgyűjtés módszereit, a tagállamokra és a válaszadókra háruló adminisztratív terheket, valamint e statisztikák kivitelezhetőségét és hasznosságát.*

Ez az ötödik jelentés, amellyel a Bizottság eleget tesz ennek a kötelezettségnek. A korábbi jelentéseket 2022-ben ([2]), 2019-ben ([3]), 2016-ban ([4]) és 2013-ban ([5]) tették közzé.

(2) KÖRNYEZETI-GAZDASÁGI SZÁMLÁK

2019 óta az európai zöld megállapodás képezi a Bizottság éghajlat-politikai és környezeti kihívások kezelése iránti elkötelezettségének alapját. Azonban új globális kihívások merültek fel, és az Európai Bizottság célja, hogy az EU-t fenntarthatóbbá, versenyképesebbé, reziliensebbé és az éghajlatváltozásra felkészültebbé tegye.

A gazdaság és a környezet elválaszthatatlanul összekapcsolódik. A gazdasági tevékenységeink környezeti hatásaira, a környezetből származó társadalmi és gazdasági előnyökre, valamint a környezetvédelem előnyeire vonatkozó következetes és teljes körű információk hozzájárulnak az uniós termelés fenntarthatóságának és rezilienciájának megerősítésére, valamint a gazdaság szén-dioxid-mentesítésére irányuló uniós prioritások végrehajtásához. Ezért a politikai döntéshozóknak a környezet és a gazdaság közötti kapcsolatokról szóló, kiváló minőségű statisztikákra van szükségük az előrehaladás nyomon követése és a szakpolitikai intézkedésekről való döntés érdekében.

A környezeti-gazdasági számlák (röviden környezeti számlák) olyan erőteljes és sokoldalú információs keretet jelentenek, mellyel jól feltérképezhetőek az EU gazdasági tevékenységeinek fenntarthatósági és éghajlati hatásai. A hagyományos gazdasági statisztikák, mint például a nemzeti számlák, nem alkalmasak arra, hogy teljes mértékben figyelembe vegyék a termelés, a fogyasztás, a beruházások vagy a finanszírozás környezeti hatásait. A gazdasági és környezeti szempontok integrálásával a környezeti számlák teljesebb képet adnak a helyzetről.

([1]) HL L 192., 2011.7.22., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/691/2025-06-24.

([2]) COM(2022) 718, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52022DC0718.

([3]) COM(2020) 56, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1583142055591&uri=CELEX:52020DC0056.

([4]) COM(2016) 663, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1478531808092&uri=CELEX:52016DC0663.

([5]) COM(2013) 0864, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864.

A nemzeti számlákra vonatkozó, hamarosan elkészülő felülvizsgált ESA 202X szabvány a korábbinál sokkal nagyobb mértékben fogja figyelembe venni a természeti erőforrásokat. A nemzeti számlák összeállítása ezért minden eddiginél nagyobb mértékben támaszkodik majd a környezeti számlák megbízható adataira.

Az európai környezeti számlák alátámasztják a környezeti kérdések nemzetek feletti jellegét, szisztematikus megközelítést alkalmazva és lefedettséget biztosítva az összes tagállam és környezeti téma tekintetében, hogy lehetővé tegyék a tagállamok szakpolitikáinak értékelését és összehasonlítását.

A környezeti számlák fő jellemzője az integráció, nevezetesen a különböző (statisztikai, adminisztratív, modellezett stb.) információk integrációja, valamint az olyan környezeti és gazdasági szempontok integrációja, mint i. az energiafelhasználás, az adózás és a levegőkibocsátások, ii. az anyagok kitermelése és a hulladék, valamint iii. a kormányzat és a vállalatok környezettel és éghajlattal kapcsolatos kiadásai (beleértve a beruházásokat is), iv. az ökoszisztémák kiterjedése és állapota, valamint az ökoszisztémák hozzájárulása a társadalomhoz és a környezethez.

A környezeti számlák az információk gyűjtésének hatékony és eredményes módját jelentik, mivel:

- újból felhasználják a rendelkezésre álló adatokat, lehetővé téve új információk előállítását, csökkentve ezzel a vállalkozásokra és a nyilvánosságra háruló adminisztratív terhet,
- lehetővé teszik a különböző forrásokból származó információk összevetését és összehasonlítását, ezáltal lehetővé téve a jó minőségű információk korlátozott erőfeszítéssel történő megszerzését.

Az európai környezeti számlák az integrált környezeti-gazdasági számlarendszer központi keretének (SEEA CF) ([6]) és az integrált környezeti-gazdasági számlarendszer ökoszisztéma-számvitelének (SEEA EA) ([7]) nemzetközi standardjain alapulnak. Ezeket a standardokat az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Bizottság (Eurostat), az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank dolgozta ki és jelentette meg. A SEEA CF felülvizsgálata folyamatban van, a frissítést 2028-ra tervezik.

A környezet és az éghajlat világszerte hatással van az emberekre, és mindkettőnek számos határokon átnyúló aspektusa kapcsolódik a levegőkibocsátásokhoz, az anyagokhoz és a kereskedelemhez, a vízfelhasználáshoz, az energiához, az adózáshoz, a beruházásokhoz stb. A globális szabványok ennélfogva elengedhetetlenek. Ezért hangolják össze a SEEA CF-et az európai számlarendszerrel és a fizetési mérleggel.

A fenti standardok keretében a rendelet létrehozza az európai környezeti számlákat a tagállamok általi jelentéstétel, az adatforrások, a kísérleti tanulmányok elvégzése stb. céljából. Ez

([6]) https://seea.un.org/.

([7]) https://seea.un.org/ecosystem-accounting.

jelentőséggel bír az Európai Gazdasági Térség szempontjából ([8]). A számlákat az alábbiak szerint kilenc modulra bontja.

- **Levegőkibocsátási számlák**: hat üvegházhatású gáz (ideértve többek között a szén-dioxidot és a biomasszából származó, üzemanyagként használt szén-dioxidot) és hét légszennyező anyag (többek között az ammónia és a finompor) kibocsátása a légkörbe, 64 kibocsátó iparágra és a háztartásokra lebontva.
- **Környezetvédelmi vonatkozású adók, gazdasági tevékenység szerint**: az energiához, a közlekedéshez, a szennyezéshez és a természeti erőforrásokhoz kapcsolódó adók, beleértve a szén-dioxid-kibocsátási és kibocsátáskereskedelmi rendszerek különleges kategóriáit, 64 fizető iparágra, valamint a háztartásokra és a nem rezidensekre lebontva.
- **Gazdasági szintű anyagáramlás-számlák**: a gazdaságba bevitt anyagok, a gazdaságon belüli anyagfelhalmozás és a más gazdaságokba vagy a környezetbe kibocsátott anyagok. Ez alapvető információ a körforgásos gazdaság felé tett előrehaladás nyomon követéséhez.
- **Környezetvédelmi kiadási számlák**: a gazdasági egységek által környezetvédelmi célokra fordított kiadások. A kiadások magukban foglalják a beruházásokat és a fogyasztási kategóriákat.
- **Környezeti áruk és szolgáltatások ágazatának számlái**: a környezet védelmét és az erőforrás-gazdálkodást szolgáló áruk és szolgáltatások kibocsátása, hozzáadott értéke és exportja. A tevékenységekhez kapcsolódó foglalkoztatásról is be kell számolni.
- **Fizikai energiaáramlási számlák**: energiaáramlás a környezetből a gazdaságba (természetes energiaforrások kitermelése), a gazdaságon belül (energiatermékek gyártása és használata) és a gazdaságból a környezetbe (energiamaradványok kiürítése), 64 iparágra és a háztartásokra lebontva.
- **Erdőterületek számlái**: az erdészeti erőforrásokra, valamint az erdőgazdálkodási és fakitermelési ágazatban folytatott gazdasági tevékenységre vonatkozó adatok, amelyek teljes mértékben összeegyeztethetők az ESA 2010 keretében jelentett adatokkal.
- **Környezetvédelmi támogatások és hasonló transzferek számlái**: a kormányzat által a vállalkozásoknak és a háztartásoknak nyújtott folyó és tőketranszferek, amelyek célja a környezet és a természeti erőforrások védelmét szolgáló tevékenységek támogatása, beleértve a környezeti termékek előállítását és felhasználását is.
- **Ökoszisztéma-számlák**: az ökoszisztéma-eszközök kiterjedése és állapota, valamint az általuk a társadalom és a gazdaság számára nyújtott szolgáltatások. Az ökoszisztéma-

([8]) Kiterjed Norvégiára és Izlandra. Liechtenstein számára teljes eltérés engedélyezett. A Svájc és az Európai Unió között létrejött kétoldalú statisztikai megállapodás 2019 decembere óta magában foglalja ezt a rendeletet is (az Európai Uniós–Svájci Statisztikai Bizottság 2019. december 2-i 2/2019 Határozata az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti statisztikai együttműködésről szóló megállapodás A. mellékletének felváltásáról [2020/51] (HL L 17., 2020.1.22., 7. o., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2020/51/oj/hun).

szolgáltatások közé tartozik például a terményellátás, a beporzás, a természetalapú turizmus és a globális éghajlat-szabályozás.

A fenti modulok mindegyikét a rendelet egyik melléklete határozza meg. A tagállamok 2013 óta az I–III. melléklet, 2017 óta a IV–VI. melléklet, 2025 vége óta pedig a VII. és VIII. melléklet alapján kötelesek adatokat szolgáltatni a Bizottságnak (Eurostatnak), a IX. melléklet (ökoszisztéma-számlák) szerinti adatokat pedig 2026 végéig kell benyújtaniuk.

(3) FEJLEMÉNYEK AZ UTOLSÓ JELENTÉS ÓTA

A rendelet és más származékos jogszabályok módosításai

A 2024. november 27-i (EU) 2024/3024 rendelet módosította a 691/2011/EU rendeletet. Először is három új modult vezetett be az erdőszámlákra, a környezetvédelmi támogatások és hasonló transzferek számláira, valamint az ökoszisztéma-számlákra vonatkozóan.

Az erdőszámlákra, valamint a környezetvédelmi támogatásokra és hasonló transzferekre vonatkozó új modulok már létező önkéntes adattovábbításokon alapulnak (2016, illetve 2015 óta).

Az ökoszisztéma-számlákra vonatkozó modul a legtöbb tagállam számára újdonság. A modul az ENSZ 2021-ben létrehozott SEEA EA standardjára, valamint az Eurostat, a Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC) és egyes tagállamok által az elmúlt néhány évben szerzett tapasztalatokra épül. A modult először a JRC dolgozta ki az INCA-projekt ([9]) keretében, az Eurostat, a JRC és egy nemzeti szakértői csoport pedig 2021 óta dolgoz ki módszertanokat, miközben az Eurostat 2023-ban és 2024-ben önkéntes adatgyűjtéseket szervezett a rendelet szerinti első, 2026-os jelentéstételi forduló előkészítéseként, a Bizottság (Eurostat) pedig 2017 óta éves támogatásokkal társfinanszírozta a tagállamok kapacitásépítését.

A három modul javítani fogja a számos uniós fellépéshez és célhoz – többek között a klímasemlegességi törekvéshez, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiához, az uniós erdőstratégiához, a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiához és a biológiai sokféleségről szóló globális egyezményhez, a 2030-ig tartó időszakra szóló talajvédelmi stratégiához, a természet helyreállításáról szóló rendelethez és a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervhez – rendelkezésre álló információkat. Emellett hozzá fognak járulni ahhoz is, hogy a fenntartható fejlődési célok nyomon követése relevánsabbá váljon az EU számára.

A számlák integrált struktúrájának köszönhetően az új modulok jelentős hozzáadott értékkel járulnak hozzá az alapvető statisztikai adatokhoz, és növelik a hat meglévő modul képességeit, mivel az új és a régi számlákat össze lehet vonni új mutatók származtatása céljából.

Az új ökoszisztéma-számlák például kombinálhatók a meglévő levegőkibocsátási számlákkal, ami lehetővé teszi az ökoszisztémák által megkötött szén-dioxid mennyiségének összehasonlítását az üvegházhatású gázok kibocsátásának mennyiségével. A biomassza kitermelése tekintetében továbbá erős kapcsolat áll fenn az ökoszisztéma-számlák, az erdőterületek számlái és a gazdasági szintű anyagáramlás-számlák között.

([9]) https://ecosystem-accounts.jrc.ec.europa.eu/.

A három új modul mellett a 2024. november 27-i (EU) 2024/3024 rendelet más szempontból is javította a helyzetet. A Bizottság (Eurostat) megbízást kapott arra, hogy tegyen közzé és szükség esetén gyűjtsön adatokat a tagállamoktól az éghajlatváltozás mérséklését célzó beruházásokról (lásd alább). A Bizottságnak (Eurostat) emellett új digitális kiadványt kellett készítenie az éghajlatváltozásról, valamint egy portált a környezeti számlákból származó adatokkal. A Bizottság (Eurostat) megbízást kapott arra, hogy készítsen tanulmányt az ökoszisztéma-szolgáltatások pénzben való kifejezésének megvalósíthatóságáról, valamint készítsen adatminőségi tanulmányokat a vízről, az energiatámogatásokról és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról. Javulás történt a számlák új adatforrásaival, a kísérleti tanulmányokkal, az eltérésekkel és az uniós finanszírozással kapcsolatban is.

Az alábbiakban felsoroljuk azokat a jogalappal rendelkező egyéb intézkedéseket, amelyeket az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak benyújtott legutóbbi jelentés óta hoztak.

- A Bizottság (EU) 2024/1769 végrehajtási rendelete ([10]) az (EU) 2015/2174 végrehajtási rendeletnek a környezeti áruk és szolgáltatások és gazdasági tevékenységek tájékoztató jellegű gyűjteményének aktualizálása tekintetében történő módosításáról. Ez a rendelet létrehozta a 691/2011/EU rendelet V. melléklete összeállításának hatályát meghatározó referencialistát.
- A Bizottság (EU) 2025/1131 felhatalmazáson alapuló rendelete ([11]) a 691/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az éghajlatváltozás mérséklését célzó beruházások és a környezeti célok osztályozásának bevezetése tekintetében történő módosításáról. Az éghajlatváltozás mérséklése – ideértve a kapcsolódó beruházásokat is – elengedhetetlen az Unió klímasemlegességére vonatkozó célkitűzés 2050-ig történő eléréséhez. Ezért szerepelnek az éghajlatváltozás mérséklését célzó egyéb beruházások jellemzői az európai környezeti számlákban. Az adatok az éghajlatváltozás mérséklése szempontjából releváns valamennyi gazdasági ágazatra és tevékenységre kiterjednek, és tagállamok szerinti bontásban szerepelnek. Az éghajlatváltozás mérséklését célzó beruházásokra vonatkozó első adatszolgáltatás 2025 októberében esedékes. A környezeti célok osztályozása az ENSZ által 2024-ben létrehozott új osztályozás, amely felváltja a környezetvédelmi tevékenységek és kiadások korábbi osztályozási rendszerét (CEPA 2000) és az erőforrás-gazdálkodási tevékenységek osztályozási rendszerét (CReMA 2008).
- Az (EU) 2023/137 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([12]) bevezette a NACE Rev. 2. 1. frissítését. Mivel a tagállamok által a környezeti-gazdasági számlákra vonatkozóan a Bizottságnak (Eurostatnak) benyújtandó adatokat a gazdasági tevékenységek NACE osztályozása szabályozza, az (EU) 2025/472 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([13]) módosította a 691/2011/EU rendelet IV. és V. mellékletét

([10]) HL L, 2024/1769, 2024.6.27., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1769/oj/hun.

([11]) HL L, 2025/1131, 2025.6.4., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/1131/oj.

([12]) HL L 19., 2023.1.20., 5. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/137/oj/hun.

([13]) HL L, 2025/472, 2025.3.11., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/472/oj/hun.

azáltal, hogy frissítette a NACE Rev. 2. rendszerben kifejezett adatszolgáltatási követelményeket annak érdekében, hogy azokat hozzáigazítsa a rendszer frissítéséhez. A NACE Rev. 2. 1. frissítésének végrehajtása a 691/2011/EU rendeletben a jövőben kezdődik meg.

A három új modullal kapcsolatban az összes tagállammal folytatott intenzív előkészítő technikai munka ellenére nyolc ország kért eltérést a három új modul közül egynek vagy többnek a végrehajtására vonatkozóan, ami azt jelenti, hogy 1-2 évvel később kezdik meg az adatszolgáltatást, mint a többi tagállam. A 2025. június 13-i (EU) 2025/1170 bizottsági végrehajtási határozat ([14]) minden eltérés iránti kérelmet kellően megindokolt és jóváhagyott. Tizenhárom tagállam kért eltérést az éghajlatváltozás mérséklését célzó beruházásokra vonatkozó adatok benyújtása tekintetében egy vagy két évre, 2025 októberétől kezdődően.

Új adatok és mutatók, új kiadványok

A legutóbbi, 2022. évi jelentés óta a Bizottság (Eurostat) az új modulok mellett növelte a környezeti számlákból rendelkezésre álló információk mennyiségét és javította azok minőségét.

- A Bizottság (Eurostat) a következőket tette közzé:
  - a környezeti-gazdasági számlák statisztikai adatportálja („irányítópult”) ([15]), valamint
  - digitális kiadvány az éghajlatváltozás mérsékléséről ([16]),

  a módosított rendelet 10. cikkében előírtak szerint.

  Mindkét terméket 2024 decemberében tették közzé. Az irányítópult felhasználóbarát és interaktív módon foglalja össze a környezeti-gazdasági számlák legfontosabb mutatóit. A „Statistics on climate change mitigation” (Az éghajlatváltozás mérséklésére vonatkozó statisztikák) című digitális kiadvány interaktív grafikonokat és térképeket kínál, hogy a felhasználók betekinthessenek a környezeti számlák adataiba.
- 2021 novembere óta a Bizottság (Eurostat) olyan negyedéves üvegházhatásúgáz-kibocsátási becsléseket ([17]) tesz közzé, amelyek teljes mértékben összhangban vannak a nemzeti számlákkal. Ezeket a referencia-időszak végét követően mindössze négy és fél hónappal már közzé is teszik. A kibocsátási becslések időben történő közzététele szakpolitikai szempontból megfelel a gyorsabb és gyakoribb tájékoztatás iránti igénynek. Az új becslések nem igényelnek további jelentéstételt a tagállamok részéről.
- A tagállamok által a rendelet alapján jelentett adatok közzététele mellett az Eurostat az üvegházhatású gázok levegőkibocsátási számláira vonatkozó korai becsléseket is

([14]) HL L, 2025/1170, 2025.6.16., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1170/oj/hun.

([15]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/.

([16]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

([17]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quarterly_greenhouse_gas_emissions_in_the_EU.

közzétesz a referencia-időszak végét követő T + 12 hónapon belül, az anyagáramlási számlák esetében pedig T + 6 hónapon belül.

- A Bizottság (Eurostat) a környezeti számlákat makrogazdasági modellekkel, például multiregionális input-output táblákkal kombinálja annak érdekében, hogy jobb minőségű és részletesebb környezeti lábnyomokat – például üvegházhatásúgáz- ([18]) vagy anyaglábnyomot ([19]) – állítson elő az uniós fogyasztásról.

Adatgyűjtési módszerek és adminisztratív teher

A környezeti számlák általában nem követelik meg a polgároktól vagy a vállalkozásoktól, hogy új felméréseket töltsenek ki, mivel többnyire a nemzeti hatóságok birtokában lévő adatokat használják fel. Ezeket a meglévő adatokat szükség esetén gyakran további becslésekkel egészítik ki, például modellekből. A nemzeti számlákból származó adatok mellett a környezeti számlák az adatforrások széles köréből, például az energia, a közlekedés, az anyagok, a mezőgazdaság és az erdészet, a kormányzati kiadások és az adózás területére vonatkozó statisztikai forrásokból, valamint más, nem statisztikai forrásokból származó adatokat, például Föld-megfigyelési adatokat, biofizikai modellekből származó adatokat és a civil tudományból származó, biológiai sokféleséggel kapcsolatos információkat integrálnak.

A rendeletben meghatározott adatszolgáltatási követelmények teljesítése érdekében előfordulhat, hogy a tagállami hatóságoknak ki kell igazítaniuk a meglévő adatokat, hogy azok összhangba kerüljenek a rendelet fogalmaival. Ezek a kiigazítások bizonyos mértékű munkát igényelhetnek a nemzeti hatóságok és a polgárok részéről, például kiigazított vagy kibővített háztartási vagy üzleti felméréseket tehetnek szükségessé a környezeti számlák kiválasztott változóira vonatkozó adatok szolgáltatása érdekében.

Az országok úgy is dönthetnek, hogy a környezeti számlákat illetően külön adatgyűjtéseket szerveznek az adatminőség javítása céljából. Egyes országok például felméréseket hoztak létre a környezeti áruk és szolgáltatások ágazatának számláira vonatkozó egyéb adatforrásaik kiegészítésére (a rendelet V. melléklete). Ezeket a felméréseket évente vagy néhány évente végzik el. A vállalkozások ebből eredő többletterhei nagyon alacsonyak.

Következésképpen a vállalkozások és a háztartások a környezeti számlákra vonatkozó adatszolgáltatással kapcsolatos adminisztratív terhei nagyon alacsonyak.

Ami a nemzeti hatóságok adminisztratív terheit illeti, a helyzet a következő. A számlák készítésére irányuló munka nagy részét a nemzeti hatóságok – jellemzően a nemzeti statisztikai hivatalok vagy alkalmanként az energiaügyi vagy környezetvédelmi minisztériumok – végzik. A számlákhoz hozzájáruló egyéb nemzeti hatóságok közé tartoznak a természetvédelmi hatóságok és az adóhatóság. Ez a munka nagyrészt a meglévő statisztikai adatforrások, például

([18]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Greenhouse_gas_emission_footprints.

([19]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Material_flow_accounts_statistics_-_material_footprints.

az üzleti felmérések és a nem statisztikai adatforrások, például a közigazgatási nyilvántartások további felhasználásából és integrálásából áll.

A rendelet kilenc melléklete alapján szükséges számlák összeállításához az egyes nemzeti hatóságoknál szükséges munkaerő átlagos becsült száma hat és kilenc teljes munkaidős egyenérték között van ([20]).

A régebbi I–VI. mellékletek mindegyikéhez átlagosan 0,5–1 teljes munkaidős egyenérték szükséges. Kezdetben a három új melléklet a becslések szerint két-három további teljes munkaidős egyenértéket igényel az egyes nemzeti hatóságoknál ([21]), a pontos szám az egyes tagállamokban fennálló körülményektől, a meglévő adatforrások terjedelmétől stb. függ.

Mivel az előállítási rendszerek idővel kiforrnak, várhatóan hatékonyságnövekedésre lehet számítani.

A terhek csökkentése és az egyszerűsítés nagyon fontos a Bizottság számára. Az Eurostat a nemzeti statisztikai hivatalokkal együttműködve intézkedéseket hajt végre az adatgyűjtési és a jelentéstételi terhek csökkentése érdekében.

- Az Eurostat munkatársai módszertanokat dolgoznak ki, iránymutatásokat írnak, adat-összeállítási eszközöket biztosítanak, szakértői csoportokat működtetnek és olyan támogatásokat kezelnek, amelyek elengedhetetlenek a hatékonyság és a koordináció megteremtéséhez a tagállamokban.
- A Bizottság (Eurostat) szakértői csoportjai koordinálják az adatelőállítást, előmozdítják a bevált gyakorlatok és a közös megoldások megosztását, és növelik a hatékonyságot.
- A Bizottság (Eurostat) adat-összeállítási eszközt és uniós szintű adatokat dolgozott ki és bocsátott a tagállamok rendelkezésre az ökoszisztéma-szolgáltatások számláihoz (INCA eszköz), valamint adat-összeállítási eszközt az energiaszámlákhoz (PEFA-Builder). Az ezeket az eszközöket alkalmazó tagállamoknak kevés tennivalójuk lesz a megfelelő minőségű energia- és ökoszisztéma-szolgáltatási számlák megvalósítása érdekében. A tagállamok saját eszközöket és adatokat is használhatnak.
- Az ökoszisztéma kiterjedésének és állapotának számlái nagyrészt meglévő uniós szintű adatokon alapulhatnak.
- Több nemzeti hatóság is igénybe vette a (Bizottság által társfinanszírozott) támogatásokat módszerek bevezetésére vagy az adatelőállításhoz szükséges eszközök fejlesztésére, ezáltal növelve hatékonyságukat.

Ezek a bizottsági (Eurostat) kezdeményezések jelentősen csökkentették az adminisztratív terheket és költségeket a tagállamokban. A csökkenés a becslések szerint tagállamonként

([20]) Forrás: A tagállamok nemzeti statisztikai hivatalai; az európai statisztikák 2020. évi költségelemzése keretében gyűjtött adatok.

([21]) Forrás: A tagállamok nemzeti statisztikai hivatalai; az ágazati és környezeti statisztikákért és számlákért felelős igazgatók (DIMESA) alkotta szakértői csoport által 2021-ben gyűjtött és megvitatandó adatok.

körülbelül egy-két teljes munkaidős egyenértéket, az összes tagállam esetében pedig évente legalább 2 millió EUR-t tesz ki.

Következésképpen a nemzeti hatóságok terhei korlátozottak és sokkal kisebbek a környezeti számlákból származó előnyökhöz képest. Az Eurostat gondosan figyeli az igényeket, és folyamatosan törekszik az adatgyűjtési terhek csökkentésére. E célból az Eurostat folyamatos kommunikációt folytat a tagállamokkal ebben a kérdésben.

(4) A STATISZTIKÁK MEGVALÓSÍTHATÓSÁGA ÉS HATÉKONYSÁGA

A környezeti számlák hatékonysága két tényezőtől függ: először is attól, hogy milyen módon lehet egy egységes elszámolási keretbe rendezni a meglévő információkat, másodszor, hogy hogyan és milyen mértékben használják fel a számlákat.

Az első tényezőt illetően ezt szemlélteti a terményellátási ökoszisztéma-szolgáltatásnak az új IX. mellékletben szereplő becslése, amely a III. mellékletben szereplő anyagáramlási számlákból származó meglévő információkon alapul.

A második tényezőt illetően a környezeti számlák a gazdasági elemzés és a hatásvizsgálat alapjául, továbbá a szakpolitikai célkitűzések terén elért haladás nyomon követésére szolgálnak. Számos környezetiszámla-mutatót, például az anyaglábnyomot, a körforgásos anyagfelhasználási arányt, a környezetvédelmi adóknak a teljes adóbevételen belüli részarányát és az uniós fogyasztás üvegházhatásúgáz-lábnyomát használtak az EU által a fenntartható fejlődési célok elérése felé tett előrehaladás nyomon követésére ([22]), valamint a 2030-ig tartó időszakra szóló nyolcadik általános uniós környezetvédelmi cselekvési program nyomon követésére ([23]).

A körforgásos gazdaság uniós nyomonkövetési keretrendszerében ([24]) a környezeti számlák felhasználásával számos mutatót állítanak össze a gazdaságba bevitt anyagokra, valamint az elsődleges és másodlagos anyagok felhasználására vonatkozóan.

A környezeti számlákból származó mutatók segíteni fognak nyomon követni az EU által a biológiai sokféleségről szóló egyezmény ([25]) céljainak elérése terén tett előrelépést, valamint a biológiai sokféleség védelmére és a szennyezőanyag-mentességre vonatkozó egyéb szakpolitikák hatékonyságát.

Az ökoszisztéma-állapotmutatók összhangban vannak a természet helyreállításáról szóló rendelet nyomon követéséhez használt mutatókkal. Ez azt jelenti, hogy a környezeti számlák felhasználhatók az EU által a vonatkozó célok elérése felé tett előrehaladás nyomon követésére.

([22]) https://data.europa.eu/doi/10.2785/1111373. A környezeti számlákon alapuló, fenntartható fejlődési célokra vonatkozó mutatók közé tartoznak a következők: „az ipar levegőkibocsátási-intenzitása”, „anyaglábnyom”, „bruttó hozzáadott érték a környezetvédelmi ágazatban”, „körforgásos anyagfelhasználási arány” és „környezetvédelmi adóknak a teljes adóbevételen belüli részaránya”. Ez a jelentés a továbbgyűrűző hatásokról szóló fejezetben a szénlábnyomot is felhasználja.

([23]) https://www.eea.europa.eu/en/topics/at-a-glance/state-of-europes-environment/environment-action-programme/8th-eap-indicator-based-progress.

([24]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/monitoring-framework.

([25]) https://www.cbd.int/gbf.

A szakpolitikai szempontból releváns mutatóknak a környezeti számlák új irányítópultján ([26]) való megjelenítése, valamint az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozás mérsékléséről szóló digitális kiadványban ([27]) bemutatott gazdasági tevékenységek közötti kölcsönös függőségek mélyreható elemzése hozzá fog járulni a számlák szakpolitikai döntéshozatalban való felhasználásához.

A rendeletbe beillesztett új modulok megvalósíthatósága kialakításukban rejlik, mivel azokat a nemzeti szakértőkből álló, erre a célra létrehozott munkacsoportok és/vagy vissza nem térítendő támogatások keretében tesztelték, mielőtt a Bizottság javaslatot tett volna a módosításra. A módszertani támogatást kézikönyvek formájában a Bizottság (Eurostat) nyújtja a tagállamokkal együttműködésben.

(5) A LEGUTÓBBI JELENTÉS ÓTA TOVÁBBÍTOTT ADATOK MINŐSÉGE

A rendelet előírja a tagállamok és az EGT-országok számára, hogy adataik minőségéről adatokat és jelentéseket nyújtsanak be az Eurostatnak ([28]). Néhány tagjelölt ország és potenciális uniós tagjelölt ország önkéntes alapon, részben vagy egészben szintén benyújtja a rendelet által előírt adatokat. Ez a végrehajtási jelentés az első országcsoportra fókuszál (EU-/EGT-országok). Az Eurostat a kapott adatokat és az adatok minőségéről szóló jelentéseket validálja, és közzéteszi a webhelyén ([29]), technikai és módszertani magyarázatokkal és háttérinformációkkal együtt ([30]).

A legtöbb tagállam a teljes adatkészleteket és minőségjelentéseket a rendeletben meghatározott határidőn belül benyújtja ([31]). A jelentéstételi időszakok alatt néhány tagállam – általában csak néhány nappal – elmulasztotta a határidőket, de ez nem gyakorolt kézzelfogható hatást a felhasználókra.

Összességében a tagállamok által a rendelet valamennyi mellékletéhez szolgáltatott statisztikai adatok nagyon jó minőségűek, és 2022 és 2025 között tovább javultak. Ezt dokumentálják a levegőkibocsátási számlák és anyagáramlási számlák minőségi teljesítménymutatói, amelyeket az Eurostat a metaadatokkal együtt tesz közzé. Az energiaszámlák és a levegőkibocsátási számlák közötti koherenciát rendszeresen értékelik, és az szintén javult.

A Bizottság (Eurostat) várakozásai szerint az elkövetkező két évben javulni fog az éghajlatváltozás mérséklését célzó beruházásokról szóló V. melléklethez újonnan bevezetett

([26]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/.

([27]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

([28]) Svájc 2019 decembere óta szolgáltat adatokat a Svájc és az Európai Unió között létrejött kétoldalú statisztikai megállapodás keretében. Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás XXI. mellékletének (Statisztika) módosításáról szóló, 2012. április 30-i 98/2012 EGT vegyes bizottsági határozat alapján Liechtenstein számára engedélyezett a 691/2011/EU rendelettől való teljes eltérés (HL L 248., 2012.9.13., 36. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/98(2)/oj/hun).

([29]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database.

([30]) http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview.

([31]) https://circabc.europa.eu/ui/group/c4687299-277c-42f8-8747-dee3f17341de/library/f4f240c1-054c-4363-b598-7b3b9efb14e4/details.

adatok minősége (teljessége), mivel számos tagállam kapott eltérést. Ez a plusz idő lehetővé teszi számukra, hogy jobban felkészüljenek. Az adatszolgáltatás első éveiben ezért e tagállamok esetében hiányozni fognak az adatok, és az Eurostat modellezési technikák alkalmazásával fogja megbecsülni azokat. Ezen a területen további fejlesztésekre van szükség. A Bizottság (Eurostat) továbbra is együttműködik a tagállamokkal a technikai és módszertani problémák megoldása érdekében.

Az adatminőség javítását célzó további intézkedéseket terveznek vagy vannak már megvalósítás alatt, amint azt a következő szakasz részletezi.

(6) JAVÍTÓ CÉLÚ INTÉZKEDÉSEK

A Bizottság (Eurostat) és a tagállamok megállapodtak a környezeti számlákra vonatkozó európai stratégiáról. A jelenlegi változat a 2024–2028-as időszakra vonatkozik ([32]). A rendeletben nem előírt stratégia munkaprogramot határoz meg, és összehangolja a környezeti számlák használatának fokozására és továbbfejlesztésére irányuló európai erőfeszítéseket, beleértve az esetleges új modulokat is. A rendelet végrehajtását illetően a stratégia célkitűzései a következők:

- A környezeti számlákkal kapcsolatos kommunikáció javítása és azok használatának fokozása. Ez biztosítani fogja, hogy azok továbbra is hasznosak maradjanak a szakpolitikai és más típusú felhasználási esetekben. Ez a célkitűzés időszerűbb adatokat, megjelenítéseket és prezentációkat is magában foglalhat. Magában foglalja továbbá a környezeti számlákon alapuló mutatók további használatát vagy a tudatosság növelését, valamint a szakértő felhasználók és a nyilvánosság tájékoztatását.
- Az Eurostat például 2026-ban korai becsléseket kíván közzétenni az energiaszámlákra vonatkozóan. Az új kommunikációs termékekre példák a 4. szakaszban találhatók.
- Az erdőterületekre, az ökoszisztémákra és a környezetvédelmi támogatásokra vonatkozó három új modul végrehajtásának előkészítése (3. szakasz). Az előkészítő tevékenységek közé tartoznak az önkéntes adatgyűjtések, az Eurostat kézikönyveinek közzététele, az elfogadott adatvalidálási szabályok és a számlák nemzeti összeállítóinak képzése.
- Együttműködés más adat-előállítókkal. Ez egyaránt vonatkozik a statisztikai rendszer egyes részeivel (például a társadalomstatisztikákkal, a fenntarthatóság szélesebb körű mérésének kidolgozása érdekében) és a statisztikai rendszeren kívüli egyéb adat-előállítókkal (például a környezetvédelmi ügynökségekkel, a kutatói közösséggel és a minisztériumokkal) folytatott együttműködésre. Magában foglalja továbbá a nemzetközi statisztikai közösséggel való együttműködést és módszertani koordinációt, például az SNA és az ESA 202X felülvizsgálata, valamint a fizetési mérlegről és a nemzetközi befektetési pozícióról szóló kézikönyv 7. kiadásával (BPM7) kapcsolatos munka tekintetében. A nemzeti számlákra vonatkozó, hamarosan elkészülő felülvizsgált

([32]) https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191525/European+Strategy+for+Environmental+Accounts.pdf/beb67371-bcdf-442e-b323-22c891b717a4?t=1707816517927.

ESA 202X szabvány a korábbinál sokkal nagyobb mértékben fogja figyelembe venni a természeti erőforrásokat.

- Új adatforrások feltárása az adatminőség javítása és az adatelőállítás hatékonyabbá tétele érdekében.
- A jövő európai környezeti számláira vonatkozó kutatási menetrend kidolgozása. A kutatási menetrend első változata 2025 közepén készült el.

A stratégiát cselekvési terv kíséri, amely a fent felsorolt célkitűzések mindegyikére vonatkozóan tartalmazza az intézkedések és határidők listáját.

(7) ÚJ MODULOKRA ÉS ÚJ KÖRNYEZETI STATISZTIKAI TERMÉKEKRE VONATKOZÓ JAVASLATOK

A Bizottság a tagállamok által végzett kísérleti projektek és megvalósíthatósági tanulmányok eredményei alapján új modulokat javasolhat a 4. cikk (2) bekezdésében felsorolt témákra ([33]) – különösen az energiatámogatásokra – vonatkozóan.

E témák közül kettő (a fosszilis tüzelőanyagok támogatása és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás) esetében a Bizottság (Eurostat) az elmúlt két-három évben a következő statisztikai eszközöket fejlesztette ki.

- A potenciálisan környezetkárosító támogatásokról szóló önkéntes adatgyűjtés, amely 2023-ban kezdődött és évente megismétlik. A módszertan és az eredmények értékelése a tagállamokkal együttműködésben történik.
- Kísérleti módszertan és makrogazdasági adatok az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról, a rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján.

Az EU e két témával kapcsolatos munkája jelentős nemzetközi hozzájárulást jelent a III. adathiány-kezelési kezdeményezéshez és a SEEA nemzetközi együttműködési keretének aktualizálásához.

A Bizottság és a tagállamok együtt folytatják az új modulok kidolgozását. A rendelet 4. cikke előírja a Bizottság számára, hogy értékelje a módszertani lehetőségeket és az ökoszisztéma-szolgáltatások pénzben való kifejezésének megvalósíthatóságát. A rendelet 10. cikke előírja a Bizottság számára, hogy értékelje az energiatámogatásokra – többek között a fosszilis tüzelőanyagok támogatására –, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és a vízre vonatkozóan rendelkezésre álló adatok minőségét.

A Bizottság (Eurostat) azonban úgy véli, hogy nem megfelelő az időzítés új modulok javaslatára, kivéve, ha szakpolitikai szempontból megnő az iránt való kereslet. A három új modul végrehajtása jelentős erőfeszítést igényel a tagállamok részéről. A modulok 2011-ben és 2014-ben létrehozott első két hullámával kapcsolatos tapasztalatok azt is megmutatták, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak folytatniuk kell az előállítási rendszerekbe és az adat-előállítás

([33]) Vízszámlák (minőségi és mennyiségi), erőforrás-gazdálkodási kiadásokkal kapcsolatos számlák, a környezetre potenciálisan káros támogatások vagy támogatási intézkedések, valamint hulladékszámlák.

javításába történő beruházásokat, mielőtt az adatfeldolgozó rendszerek kiforrnának, és az adatok minősége stabillá válna.

(8) KÖVETKEZTETÉSEK

A legutóbbi jelentés óta a Bizottság és a tagállamok további lépéseket tettek az európai környezeti számlák 691/2011/EU rendelet által létrehozott rendszerének bevezetése terén, különösen az alábbiak révén:

- a rendelet hatályának kiterjesztése három új tematikus modullal, valamint az éghajlatváltozás mérséklését célzó beruházásokra vonatkozó új változókkal,
- az adatminőség javítása és az adatelőállítás hatékonyabbá tétele,
- a környezeti számlákkal kapcsolatos kommunikáció kiterjesztése,
- újabb mutatók kidolgozása a felhasználói igények kielégítése érdekében, valamint
- annak folyamatos felmérése, hogy szükséges-e az európai környezeti számlákat hozzáigazítani új prioritásokhoz és területekhez, illetve javítani minőségüket.